Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

21. märts 2024*

Eelotsusetaotlus – Keskkond – Liidu veepoliitika – Direktiiv 2000/60/EÜ – Pinnaveega seotud keskkonnaalased eesmärgid – Pinnaveekogude seisundi halvenemise vältimine – V lisa punkt 1.2.2 – Järvede väga hea, hea ja keskmise ökoloogilise seisundi määratlused – Bioloogilise kvaliteedielemendi „Kalastik“ hindamiskriteeriumid

Kohtuasjas C-671/22,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Verwaltungsgerichtshofi (Austria kõrgeim halduskohus) 20. oktoobri 2022. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. oktoobril 2022, menetluses

T GmbH

versus

Bezirkshautpmannschaft Spittal an der Drau,

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja president F. Biltgen, kohtunikud J. Passer (ettekandja) ja M. L. Arastey Sahún,

kohtujurist: A. Rantos,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– T GmbH, esindaja: *Rechtsanwältin* V. Rastner,

– Austria valitsus, esindajad: A. Posch, J. Schmoll ja M. Kopetzki,

– Iirimaa valitsus, esindajad: *Chief State Solicitor* M. Browne, A. Joyce, D. O’Reilly ja M. Tierney, keda abistasid J. Doherty, *SC*, ja E. McGrath, *SC*,

– Euroopa Komisjon, esindajad: C. Hermes ja E. Sanfrutos Cano,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

olles 16. novembri 2023. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT 2000, L 327, lk 1; ELT eriväljaanne 15/05, lk 275), V lisa punkti 1.2.2.

2 Eelotsusetaotlus on esitatud T GmbH ja Bezirkshauptmannschaft Spittal an der Drau (Spittal an der Drau maakonna haldusasutus, Austria) (edaspidi „haldusasutus“) vahelises kohtuvaidluses, mis käsitleb haldusasutuse keeldumist anda põhikohtuasja kaebajale luba ehitada järvele paadiangaar.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2000/60 põhjendus 25 on sõnastatud järgmiselt:

„Tuleks kehtestada vee seisundi kvaliteedialased ning, kui see on keskkonnakaitseks vajalik, ka kvantiteedialased ühismääratlused. Tuleks kehtestada keskkonnaalased eesmärgid tagamaks, et ühenduse kõikides osades saavutatakse pinnavee ja põhjavee hea seisund ning et ühenduse tasandil hoitaks ära vee seisundi halvenemine.“

4 Direktiivi artiklis 1 „Eesmärk“ on sätestatud:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on kehtestada maismaa pinnavee, üleminekuvee, rannikuvee ja põhjavee kaitse raamistik, mis:

a) hoiab ära veeökosüsteemide ning oma veevajaduse osas otseselt veeökosüsteemidest sõltuvate maismaaökosüsteemide ja märgalade seisundi halvenemist ning kaitseb ja parandab nende seisundit;

[…]“.

5 Direktiivi artiklis 2 „Mõisted“ on ette nähtud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

17) *pinnavee seisund* – üldmõiste, mis tähistab pinnaveekogu seisundit, mis määratakse kindlaks tema ökoloogilise või keemilise seisundi põhjal, olenevalt sellest, kumb on halvem;

18) *pinnavee hea seisund* – seisund, mille pinnaveekogu on saavutanud, kui nii selle ökoloogiline kui ka keemiline seisund on vähemalt „hea“;

[…]

21) *ökoloogiline seisund* – mõiste, mis tähistab veeökosüsteemide struktuuri ja funktsioneerimise kvaliteeti pinnavee puhul vastavalt V lisas toodud liigitusele;

22) *hea ökoloogiline seisund* – pinnaveekogu seisund, mis on selliseks liigitatud vastavalt V lisale;

[…]“.

6 Direktiivi 2000/60 artikkel 4 „Keskkonnaalased eesmärgid“ sätestab:

„1. Vesikonna majandamiskavas nimetatud meetmeprogrammide elluviimisel:

a) pinnavee puhul
   i) rakendavad liikmesriigid vajalikke meetmeid, et ära hoida kõigi pinnaveekogude seisundi halvenemine, kui lõigetest 6 ja 7 ei tulene teisiti ning ilma et piirataks lõike 8 kohaldamist;
   ii) kaitsevad, parandavad ja taastavad liikmesriigid kõiki pinnaveekogusid, kui alapunkti iii kohaldamisest tehis- ja oluliselt muudetud veekogude suhtes ei tulene teisiti, eesmärgiga saavutada pinnavee hea seisund hiljemalt 15 aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist vastavalt V lisa sätetele, järgides seejuures lõike 4 kohaselt kindlaks määratud tähtajapikendusi ja lõigete 5, 6 ja 7 kohaldamist ning ilma et see piiraks lõike 8 kohaldamist;

[…]“.

7 Sama direktiivi V lisa punktis 1.2 „Ökoloogilise seisundi klassifikatsioonide normmääratlused“ on sätestatud:

„Tabel 1.2. Jõgede, järvede, üleminekuvete ja rannikuvete üldmääratlus

Järgmises tekstis on esitatud ökoloogilise kvaliteedi üldmääratlus. Liigitamise puhul loetakse iga pinnaveekategooria ökoloogilise seisundi kvaliteedielementide väärtusteks tabelites 1.2.1–1.2.4 toodud väärtused.

Element	Väga hea seisund	Hea seisund	Keskmine seisund
Üldtingimused	Pinnaveekogutüübi füüsikalis-keemiliste ja hüdromorfoloogiliste kvaliteedielementide väärtuses ei ole inimtekkelisi muutusi või on need tühised, võrreldes kõnealuse tüübi normaalsete näitajatega häirimatus olekus. Pinnaveekogu bioloogiliste kvaliteedielementide väärtused vastavad kõnealuse tüübi normaalsetele näitajatele häirimatus olekus ning ei ilmuta mingeid või ilmutavad üksnes tühiseid kõrvalekaldeid. Need on tüübispetsiifilised tingimused ja kooslused.	Pinnaveekogutüübi bioloogiliste kvaliteedielementide väärtused näitavad väheses ulatuses inimtegevusest tulenevaid kõrvalekaldeid, kuid erinevad vastava pinnaveekogutüübi normaalsetest näitajatest häirimatus olekus üksnes vähesel määral.	Pinnaveekogutüübi bioloogiliste kvaliteedielementide väärtused erinevad vastava pinnaveekogutüübi normaalsetest näitajatest häirimatus olekus mõõdukas ulatuses. Need väärtused ilmutavad mõõdukal määral inimtegevusest tulenevaid kõrvalekaldeid ning on oluliselt rohkem häiritud kui hea seisundi tingimustes.

Alla keskmise seisundis olevad veed liigitatakse mitterahuldavaks või halvaks.

Veed, millel ilmneb suuremaid kõrvalekaldeid vastava pinnaveekogutüübi bioloogiliste kvaliteedielementide väärtuses ja mille bioloogilised kooslused erinevad oluliselt vastava pinnaveekogutüübi näitajatest häirimatus olekus, liigitatakse mitterahuldavaks.

Veed, millel ilmneb tõsiseid kõrvalekaldeid vastava pinnaveekogutüübi bioloogiliste kvaliteedielementide väärtuses ja milles suur osa tavaliselt vastava pinnaveekogutüübiga häirimatus olekus seotud bioloogilisi kooslusi puudub, liigitatakse halvaks.

[…]

1.2.2. Järvede väga hea, hea ja keskmise ökoloogilise seisundi määratlused

Bioloogilised kvaliteedielemendid

Element	Väga hea seisund	Hea seisund	Keskmine seisund
[…]	[…]	[…]	[…]
Kalastik	Liigiline koosseis ja arvukus on täielikult või peaaegu täielikult sama, mis häirimatus olekus. Kõik tüübispetsiifilised tundlikud liigid on olemas. Kalakoosluste ealises struktuuris ilmneb vähe inimtekkelisi häiringuid ja neist ei ilmne ühegi liigi paljunemis- või arenguhäireid.	Liigilises koosseisus ja arvukuses esineb kergeid muutusi, võrreldes tüübispetsiifiliste kooslustega, mida võib seletada inimtegevuse mõjuga füüsikalis-keemilistele ja hüdromorfoloogilis-tele kvaliteedielementi-dele. Kalakoosluse ealises struktuuris ilmneb häireid, mida võib seletada inimtegevuse mõjuga füüsikalis-keemilistele või hüdromorfoloogilis-tele kvaliteedielementi-dele ning mis mõnel juhul näitavad häireid teatavate liikide paljunemises ja arengus sel määral, et mõned earühmad puuduvad.	Kalade liigiline koosseis ja arvukus on tüübispetsiifilistest kooslustest mõõdukalt erinev, mida võib seletada inimtegevuse mõjuga füüsikalis-keemilistele ja hüdromorfoloogilistele kvaliteedielementidele. Kalakoosluse ealises struktuuris ilmneb suuri inimtegevusest põhjustatud häireid sel määral, et mõõdukas osa tüübispetsiifilisi liike puudub või on väga väikesearvuline.

[…]“.

Austria õigus

8 16. oktoobri 1959. aasta veekaitseseaduse (Wasserrechtsgesetz 1959; *BGBl.*, 215/1959) 22. novembri 2018. aasta redaktsiooni (*BGBl.* I, 73/2018) (edaspidi „WRG“) § 30a lõikes 1 on sisuliselt ette nähtud, et pinnavett tuleb kaitsta, parandada ja taastada, et vältida selle seisundi halvenemist, ning et pinnavee sihtseisund on saavutatud, kui pinnaveekogu ökoloogiline ja keemiline seisund on vähemalt hea.

9 WRG § 104a lõike 1 punkti 1 alapunkti b kohaselt võivad projektid, mille puhul on pinnaveekogu hüdromorfoloogiliste omaduste muutumise või põhjaveekogumi veetaseme muutumise tõttu tõenäoline, et pinnaveekogu või põhjaveekogumi seisund halveneb, igal juhul mõjutada avaliku korra kaalutlusi.

10 WRG § 105 lõike 1 järgi võib projekti loa taotluse jätta üldistes huvides rahuldamata siis, kui see võib põhjustada vee ökoloogilise seisundi olulist halvenemist või kui tuvastatakse liidu õiguse muudest sätetest tulenevate eesmärkide oluline kahjustamine.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

11 Põhikohtuasja kaebaja esitas 7. novembril 2013 haldusasutusele taotluse, et saada luba 7 m x 8,5 m suuruse paadiangaari ehitamiseks Weißensee järvele (Austria). Selle Kärnteni liidumaal asuva loodusliku järve pindala on 6,53 km^2.

12 Kuna see taotlus jäeti 25. mai 2016. aasta otsusega rahuldamata, esitas põhikohtuasja kaebaja kaebuse Landesverwaltungsgericht Kärntenile (Kärnteni liidumaa halduskohus, Austria), kes jättis rahuldamata jätmise otsuse 21. veebruari 2020. aasta kohtuotsusega muutmata. See kohus leidis, et kalastiku kvaliteedi tõttu oli järve pinnavee üldine seisund „mitterahuldav". Ta leidis, et kuigi hüdromorfoloogilised ja füüsikalis-keemilised kvaliteedielemendid nagu „Fütoplankton" ning „Makrofüüdid" olid väga heas seisundis, oli ta kohustatud jätkama kvaliteedielementide igakülgse hindamisega ja kinnitama, et määrav klassifitseerimiskriteerium on element, millel on kõige halvem väärtus. Bioloogilise kvaliteedielemendi „Kalastik" mitterahuldav seisund tulenes kalavarude halvast majandamisest, kuivõrd kalapopulatsioonide loendus võimaldas järeldada, et kaheksast algsest kalaliigist esines veel ainult kuus liiki, samal ajal kui neile olid lisandunud üheksa võõrliiki.

13 Landesverwaltungsgericht Kärnteni (Kärnteni liidumaa halduskohus) hinnangul keelavad direktiivist 2000/60 tulenevad liikmesriigi kohustused – parandada pinnavee seisundit ja saavutada pinnavee hea seisund – võtta meetmeid, mis võiksid seda takistada või ei ole kavandatud aitama kaasa vee kvaliteedi parandamisele. See kohus täpsustab, et paadiangaari ehitamine järve ranniku lähedal ei too kaasa järve üldise seisundi muutumist ega ka pinnavee seisundi paranemist, kuna see ehitis kahjustab olemasolevaid kudemispaiku.

14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus, Verwaltungsgerichtshof (Austria kõrgeim halduskohus), kes arutas põhikohtuasja kaebaja poolt 21. veebruari 2020. aasta otsuse peale esitatud apellatsioonkaebust, leidis, et direktiiv 2000/60 ei kohusta keelduma loa andmisest sellistele projektidele, mis ei põhjusta küll veekogude seisundi halvenemist, kuid ei aita kaasa pinnavee hea seisundi saavutamisele, vaid kohustab keelduma loa andmisest ainult projektile, millel on märkimisväärne mõju asjaomaste veekogude seisundile.

15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et vastavalt Euroopa Kohtu kohtupraktikale, eelkõige 1. juuli 2015. aasta otsuse Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433) punktile 51, peavad liikmesriigid keelduma – juhul kui ei ole kehtestatud erandit – kiitmast heaks konkreetset projekti, kui see võib halvendada pinnaveekogu seisundit või ohustada pinnavee hea seisundi või pinnavee hea ökoloogilise potentsiaali ja hea keemilise seisundi saavutamist. See kohus tuletab samuti meelde kohtupraktikat, mille kohaselt ei või liikmesriikide kohtud, kui nad hindavad konkreetse programmi või projekti vastavust vee kvaliteedi halvenemise ärahoidmise eesmärgile, jätta arvesse võtmata ajutist negatiivset mõju sellele, välja arvatud juhul, kui on ilmne, et selline mõju asjaomase pinnaveekogu seisundile on oma olemuselt suhteliselt väike.

16 Käesoleval juhul leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et tema menetluses olevas vaidluses tuleb esiteks hinnata meetmeid, mille eesmärk on saavutada pinnavee hea seisund, ja teiseks hinnata, kas sellel projektil on nendele meetmetele märkimisväärne mõju. Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab, et selline hindamine eeldab, et pinnavee seisund on klassifitseeritud alla „hea seisundi". Seega küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas põhikohtuasjas kõne all olev kalastiku

häiring, mis tema arvates tuleneb üksnes kalatööstuse võetud meetmetest, mitte aga inimtegevuse mõjust füüsikalis-keemilistele või hüdromorfoloogilistele kvaliteedielementidele, toob kaasa selle, et pinnavee seisund klassifitseeritakse alla „hea seisundi“.

17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et kui muid põhjuseid kui inimtegevuse mõju füüsikalis-keemilistele ja hüdromorfoloogilistele kvaliteedielementidele tuleks arvesse võtta pinnavee ökoloogilise seisundi kindlaksmääramisel, tuleks kõnealuse järve veeseisund klassifitseerida mitterahuldavaks. Neil asjaoludel on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kuidas klassifitseerida bioloogilist kvaliteedielementi „Kalastik“ ja määrata kindlaks, millise klassifikatsioonitaseme võib sellele omistada.

18 Neil asjaoludel otsustas Verwaltungsgerichtshof (kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [direktiivi 2000/60] V lisa punkti 1.2.2 („Järvede väga hea, hea ja keskmise ökoloogilise seisundi määratlused“) tuleb tõlgendada nii, et tabeli „Bioloogilised kvaliteedielemendid“ rea „Kalastik“ veerus „Väga hea seisund“ märgitud „häiriv mõju“ hõlmab üksnes inimtegevuse mõju füüsikalis-keemilistele ja hüdromorfoloogilistele kvaliteedielementidele?

2. Kas nimetatud sätet tuleb tõlgendada nii, et bioloogilises kvaliteedielemendis „Kalastik“ tuvastatud muutused võrreldes väga hea seisundiga, mis on põhjustatud muust häirivast mõjust kui inimtegevuse mõju füüsikalis-keemilistele ja hüdromorfoloogilistele kvaliteedielementidele, viivad selleni, et bioloogilise kvaliteedielemendi „Kalastik“ seisundit ei saa klassifitseerida ka „heaks“ või „keskmiseks“?“

Vastuvõetavus

19 Kõigepealt märkis Euroopa Komisjon oma kirjalikes seisukohtades, et eelotsusetaotluse esitanud kohus eeldab oma küsimustega, et vead kalavarude majandamises ning „inimtegevuse mõju füüsikalis-keemilistele ja hüdromorfoloogilistele kvaliteedielementidele“ direktiivi 2000/60 V lisa punkti 1.2.2 tähenduses on kaks erinevat inimtegevuse mõju. Ta rõhutab, et eelotsuse küsimused on asjakohatud, kui neid vigu, mida Austria kohtud peavad põhjuseks, miks asjaomane pinnavesi on klassifitseeritud kui „mitterahuldav“, tuleks käsitada „inimtegevuse mõjuna füüsikalis-keemilistele ja hüdromorfoloogilistele kvaliteedielementidele“ V lisa punkti 1.2.2 tähenduses.

20 Selle kohta tuleb märkida, et vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale eeldatakse, et liidu õiguse tõlgendamise küsimused, mis riigisisene kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille paikapidavust Euroopa Kohus ei pea kontrollima, on asjakohased. Euroopa Kohus võib riigisisese kohtu esitatud eelotsusetaotluse jätta läbi vaatamata üksnes juhul, kui on ilmne, et taotletaval liidu õiguse tõlgendamisel puudub igasugune seos põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (25. mai 2023. aasta kohtuotsus WertInvest Hotelbetrieb, C-575/21, EU:C:2023:425, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

21 Sellega seoses tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb ELTL artiklis 267 ette nähtud menetluses, mis põhineb riigisiseste kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete selgel eristamisel, üksnes liikmesriigi kohtul põhikohtuasja faktilisi asjaolusid tuvastada ja hinnata ning

määrata kindlaks liikmesriigi õigus- ja haldusnormide täpne ulatus. Euroopa Kohus on pädev ainult andma oma seisukoha liidu õiguse tõlgendamise ja kehtivuse kohta eelotsusetaotluse esitanud kohtu kirjeldatud faktilises ja õiguslikus olukorras, ilma et ta saaks seada seda kahtluse alla või kontrollida selle õigsust (9. septembri 2021. aasta kohtuotsus Real Vida Seguros, C-449/20, EU:C:2021:721, punkt 13 ja seal viidatud kohtupraktika).

22 Kuigi kõnealusel juhul ei saa välistada, et kalapüük võib mõjutada pinnavee füüsikalis-keemilist ja võimalik, et ka hüdromorfoloogilist kvaliteeti, ei tulene Euroopa Kohtul olevast toimikust ühtegi tõendit, mis näitaks, et kalavarude majandamiseks võetud meetmed kujutaksid endast igal juhul inimtegevuse mõjuga meetmeid pinnavee füüsikalis-keemilistele ja hüdromorfoloogilistele kvaliteedielementidele.

23 Järelikult on esitatud küsimused, mis ei ole asjassepuutumatud, vastuvõetavad.

Eelotsuse küsimuste analüüs

24 Nende küsimustega, mida tuleb analüüsida koos, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt, kas direktiivi 2000/60 V lisa punkti 1.2.2 tuleb bioloogilise kvaliteedielemendi „Kalastik“ hindamiskriteeriumide kohta tõlgendada nii, et „inimtekkelised häiringud“ kalaliikide koosseisus ja arvukuses seoses tüübispetsiifiliste kooslustega selle punkti tähenduses võivad tuleneda ainult „inimtegevuse mõjust füüsikalis-keemilistele ja hüdromorfoloogilistele kvaliteedielementidele“, mitte aga muust inimtegevuse mõjust, näiteks kalavarude majandamise meetmetest. Kui esimesele küsimusele vastatakse eitavalt, soovib see kohus teada, kas kalastiku ökoloogilise seisundi klassifitseerimiseks on asjakohased kõik häiringud.

25 Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab, et juhul kui neid häiringuid tuleb pidada sellisteks, mida võivad põhjustada kalavarude majandamise meetmed, tuleb kõnealuse järve vee ökoloogiline seisund klassifitseerida samuti mitterahuldavaks. Kui see peaks nii olema, peab see kohus põhikohtuasjas käsitletava projekti loa andmise menetluse raames vajalikuks kindlaks määrata, kas järve vee hea üldseisundi saavutamiseks peab bioloogilise kvaliteedielemendi „Kalastik“ seisund olema hea või väga hea. Kohus küsib ka seda, milline mõju on bioloogilise kvaliteedielemendi „Kalastik“ klassifitseerimiseks sellel, kui võetakse arvesse häiritud olekut, mis ei tulene inimtegevuse mõjust füüsikalis-keemilistele või hüdromorfoloogilistele kvaliteedielementidele. Ta küsib, kas seda elementi saab siis klassifitseerida parimal juhul ainult „mitterahuldavaks“ või, vastupidi, kõigile tasemetele vastavaks, millisel juhul oleksid asjakohased kõik väga heast ökoloogilisest seisundist kõrvalekaldumise põhjused.

26 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei tule liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa säte on (2. septembri 2015. aasta kohtuotsus Surmačs, C-127/14, EU:C:2015:522, punkt 28, ja 16. novembri 2016. aasta kohtuotsus DHL Express (Austria), C-2/15, EU:C:2016:880, punkt 19).

27 Esimesena sõltub vastavalt direktiivi 2000/60 V lisa punktile 1.2.2 järve ökoloogilise seisundi liigitamine bioloogilise kvaliteedielemendi „Kalastik“ alusel väga heaks, heaks või keskmiseks eelkõige sellest, kui suur on erinevus järves leiduvate kalaliikide koosseisu ja arvukuse ning tüübispetsiifiliste koosluste vahel. See punkt täpsustab, et nende liikide koosseis ja arvukus on sõltuvalt juhtumist kas „inimtekkelistest häiringutest“ vaba või „inimtegevuse mõju“ tõttu tüübispetsiifiliste koosluste suhtes muutunud.

28 Niisiis kehtib viide inimtekkelistele põhjustele, et mõõta kalaliikide koosseisu ja arvukuse kõrvalekaldeid tüübispetsiifiliste koosluste suhtes kõigi ökoloogiliste seisundite määratlemisel. Hea ja väga hea ökoloogiline seisund, mis on määratletud nende erinevuste ulatuse alusel, täpsustavad siiski, et arvesse võetakse teatavat laadi põhjuseid. Nende kahe ökoloogilise seisundi määratlusest tuleneb, et järves esinevate liikide kerge või mõõdukas kõrvalekalle selle järve tüübispetsiifilistest kooslustest peab olema tingitud „inimtegevuse mõjust füüsikalis-keemilistele või hüdromorfoloogilistele kvaliteedielementidele“.

29 Seega võiks direktiivi 2000/60 V lisa punkti 1.2.2 grammatilisest tõlgendamisest tuleneda, et ainult sellist laadi mõju oleks neist seisunditest ühte või teise klassifitseerimiseks määrav. Sellisel juhul ei oleks muutused liikide koosseisus ja arvukuses, mis on põhjustatud kalavarude majandamise meetmetest või muudest meetmetest, mis ei ole tingitud inimtegevuse mõjust füüsikalis-keemilistele ja hüdromorfoloogilistele kvaliteedielementidele, olulised selle hindamisel, kas pinnaveekogu tuleks lugeda heas või keskmises ökoloogilises seisundis olevaks.

30 Samas tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei või liidu õiguse sätte tõlgendus sätte konteksti ja eesmärki arvestades võtta kõnealuse sätte selgelt ja täpselt sõnastuselt kogu selle soovitavat toimet. Seega ei saa Euroopa Kohus juhul, kui liidu õigusnormi tähendus on sätte sõnastuse järgi üheti mõistetav, sellest tõlgendusest kõrvale kalduda (13. juuli 2023. aasta kohtuotsus Mensing, C-180/22, EU:C:2023:565, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

31 Siiski tuleb järeldada, nagu sisuliselt märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 27–31, et direktiivi 2000/60 V lisa punkt 1.2.2 ei ole ilma ebamäärasusteta.

32 Sellest tuleneb, et direktiivi 2000/60 V lisa punkti 1.2.2 tõlgendamine ei tohi tugineda üksnes selle sõnastusele, vaid peab vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 26 viidatud kohtupraktikale võtma arvesse selle direktiivi konteksti ja eesmärke.

33 Niisiis tuleb teisena uurida punkti 1.2.2 konteksti ning eelkõige direktiivi 2000/60 V lisa punktis 1.2 ja järgmistes alapunktides esitatud erinevaid tabeleid. Käesoleva kohtuotsuse punktis 7 esitatud punktis 1.2 on tabel 1.2 „Jõgede, järvede, üleminekuvete ja rannikuvete üldmääratlus“, milles on üldiselt kirjeldatud, mida kujutavad nende vete kolm seisundit – väga hea, hea ja keskmine – ning kolm taanet, milles on määratletud, mida tähendab nende vete halb ja keskpärane klassifikatsioon. V lisa punktid 1.2.1–1.2.4 sisaldavad vastavalt jõgede, järvede, üleminekuvete ja rannikuvete ökoloogilise seisundi konkreetseid määratlusi. Iga pinnaveekategooria puhul peavad liikmesriigid ökoloogilise seisundi hindamiseks tuginema kolmele kvaliteedielementide kategooriale, nimelt bioloogilisele kvaliteedielemendile, hüdromorfoloogilistele kvaliteedielementidele ning füüsikalis-keemilistele kvaliteedielementidele, kusjuures kõigil nendel kvaliteedielementidel on konkreetsed parameetrid.

34 Niisiis on selles tabelis 1.2 pinnavee väga hea seisundi üldmääratluses viidatud asjaolule, et „[p]innaveekogu bioloogiliste kvaliteedielementide väärtused vastavad kõnealuse tüübi normaalsetele näitajatele häirimatus olekus ning ei ilmuta mingeid või ilmutavad üksnes tühiseid kõrvalekaldeid“, ning täpsustatud, et „[n]eed on tüübispetsiifilised tingimused ja kooslused“.

35 Hea ökoloogilise seisundi kohta on tabelis 1.2 ette nähtud, et „[p]innaveekogutüübi bioloogiliste kvaliteedielementide väärtused näitavad väheses ulatuses inimtegevusest tulenevaid kõrvalekaldeid, kuid erinevad vastava pinnaveekogutüübi normaalsetest näitajatest häirimatus

olekus üksnes vähesel määral“, samas kui keskmise ökoloogilise seisundi puhul on selles viidatud, et need väärtused „ilmutavad mõõdukal määral inimtegevusest tulenevaid kõrvalekaldeid ning on oluliselt rohkem häiritud kui hea seisundi tingimustes“ ning „erinevad vastava pinnaveekogutüübi normaalsetest näitajatest häirimatus olekus mõõdukas ulatuses“.

36 Seega, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 38, ei viita pinnavee ökoloogilise kvaliteedi üldine määratlus häiringutele, mis on seotud konkreetsete põhjustega, nagu füüsikalis-keemiliste ja hüdromorfoloogiliste kvaliteedielementide väärtuste inimtekkelised muutused.

37 Niisiis ei tulene direktiivi 2000/60 V lisa tabelis 1.2 esitatud ökoloogilise kvaliteedi üldisest määratlusest ega kõnealuse lisa tabelis 1.2.2 esitatud bioloogilise kvaliteedielemendi „Kalastik“ määratlusest, et inimtekkelised muutused, inimtekkelised häired või moonutused, millele selles viidatakse, puudutavad ainult füüsikalis-keemilisi ja hüdromorfoloogilisi kvaliteedielemente.

38 Samuti, kuna hea ja keskmise ökoloogilise seisundi kategooriad määratletakse neis kahes tabelis samade näitajate põhjal nagu väga hea ökoloogiline seisund, sõltuvalt tuvastatud erinevusest tavaliste väärtustega, oleks vastuoluline – nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 40 – võtta viimati nimetatud seisundi hindamisel arvesse kõiki häireid ning jätta mõned neist häiretest arvesse võtmata, kui tuleb mõõta erinevust selle seisundi ning hea ja keskmise seisundi vahel.

39 Kolmandana vastab selline tõlgendus direktiiviga 2000/60 taotletavatele eesmärkidele. Kriteeriumi „häirimatu olek“ direktiivi 2000/60 V lisa tabeli 1.2 tähenduses range tõlgendamine, mis tooks kaasa selle, et bioloogilise kvaliteedielemendi „Kalastik“ klassifitseerimisel ei võetaks arvesse teatavat inimtegevuse mõju, näiteks kalavarude majandamise meetmeid, oleks vastuolus direktiivi 2000/60 põhjenduses 25 ja artikli 1 punktis a sätestatud lõppeesmärgiga, milleks on saavutada koordineeritud tegevuse abil kõigi Euroopa Liidu pinnaveekogude hea seisund 2015. aastaks (vt selle kohta 1. juuli 2015. aasta kohtuotsus Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, punktid 35–37).

40 Direktiivi 2000/60 artikli 1 punkti a kohaselt on selle eesmärk kehtestada maismaa pinnavee, üleminekuvee, rannikuvee ja põhjavee kaitse raamistik, mis hoiab ära veeökosüsteemide ning oma veevajaduse osas otseselt veeökosüsteemidest sõltuvate maismaaökosüsteemide ja märgalade seisundi halvenemist ning kaitseb ja parandab nende seisundit.

41 Keskkonnaalaseid eesmärke, mille liikmesriigid peavad pinnavee osas saavutama, on täpsustatud nimetatud direktiivi artikli 4 lõike 1 punktis a, mis – nagu on täpsustatud Euroopa Kohtu praktikas – näeb ette kaks eraldiseisvat, kuid sellegipoolest olemuslikult seotud eesmärki. Esiteks peavad liikmesriigid direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti a alapunkti i kohaselt rakendama vajalikke meetmeid, et ära hoida kõigi pinnaveekogude seisundi halvenemine (halvenemise ärahoidmise kohustus). Teiseks kaitsevad, parandavad ja taastavad liikmesriigid selle sätte alapunktide ii ja iii kohaselt kõiki pinnaveekogusid eesmärgiga saavutada nende veekogude hea seisund hiljemalt 22. detsembriks 2015 (parandamiskohustus) (vt selle kohta 1. juuli 2015. aasta kohtuotsus Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, punkt 39).

42 Nii parandamiskohustuse kui ka veekogude seisundi halvenemise ärahoidmise kohustusega soovitakse saavutada liidu seadusandja poolt kvaliteedi osas seatud eesmärgid, see tähendab pinnaveekogude hea seisundi, hea ökoloogilise potentsiaali ja hea keemilise seisundi säilitamine ja taastamine (1. juuli 2015. aasta kohtuotsus Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, punkt 41).

43 Selles kontekstis ei piirdu direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkt a üksnes majandamise planeerimisega seotud eesmärkide programmilise sõnastamisega, vaid sellel on direktiiviga ette nähtud menetluse igas etapis siduv mõju, niipea kui asjaomase veekogu ökoloogiline seisund on kindlaks tehtud. See säte ei sisalda seega mitte ainult põhimõttelisi kohustusi, vaid puudutab ka konkreetseid projekte (5. mai 2022. aasta kohtuotsus Association France Nature Environnement (ajutine mõju pinnaveele), C-525/20, EU:C:2022:350, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).

44 Pädevad riiklikud asutused peavad projektile loa andmise menetluses ja seega enne direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 alusel otsuse tegemist kontrollima, kas see projekt võib tuua veele kaasa kahjulikke tagajärgi, mis on vastuolus kohustustega hoida ära pinnaveekogude ja põhjaveekogumi seisundi halvenemine ning seda parandada (5. mai 2022. aasta kohtuotsus Association France Nature Environnement (ajutine mõju pinnaveele), C-525/20, EU:C:2022:350, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

45 Veeökosüsteemide ökoloogilise seisundi kaitse ei oleks tagatud, kui järvede kalastiku seisundi hindamisel oleks lubatud eirata inimtekkelisi häireid kalaliikide koosseisus ja arvukuses või muid häireid, mis ei ole põhjustatud füüsikalis-keemiliste ja hüdromorfoloogiliste kvaliteedielementide muutumisest.

46 Lisaks muudab direktiivi 2000/60 V lisa punkti 1.2.2 range tõlgendamine, mille kohaselt ei tohiks kalastiku väga hea ökoloogilise seisundi puhul arvesse võtta teatavaid inimtekkelisi muutusi, bioloogilise kvaliteedielemendi „Kalastik“ enda ebaoluliseks. Direktiivi 2000/60 eesmärke silmas pidades oleks raske nõustuda sellega, et teatav kalastiku halvenemine – näiteks kalavarude halvenemine, kui see on asjakohane – ei mõjuta kalastiku kvaliteedi klassifitseerimist vastavalt selle direktiivi V lisa asjakohastele sätetele.

47 Niisiis, nagu tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktist 39, kinnitab asjakohaste sätete teleoloogiline tõlgendus, et kalastiku ökoloogilise seisundi määratlemisel tuleb arvesse võtta kõiki häireid kalavarude liigilises koosseisus ja arvukuses ning nende kalakoosluste ealistes struktuurides.

48 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimustele vastata, et direktiivi 2000/60 V lisa punkti 1.2.2 tuleb tõlgendada nii, et ühelt poolt tuleb bioloogilise kvaliteedielemendi „Kalastik“ hindamiskriteeriumide korral „inimtekkelisi häiringuid“ kalaliikide koosseisus ja arvukuses seoses tüübispetsiifiliste kooslustega selle punkti tähenduses mõista kui igasugust inimtegevusest tingitud häirimist, sealhulgas mis tahes muutust, mis võib mõjutada kalade liigilist koosseisu ja arvukust, ning teiselt poolt on igasugune häirimine „kalastiku“ ökoloogilise seisundi klassifitseerimisel asjakohane.

Kohtukulud

49 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik, V lisa punkti 1.2.2

tuleb tõlgendada nii, et

ühelt poolt tuleb bioloogilise kvaliteedielemendi „Kalastik“ hindamiskriteeriumide korral „inimtekkelisi häiringuid“ kalaliikide koosseisus ja arvukuses seoses tüübispetsiifiliste kooslustega selle punkti tähenduses mõista kui igasugust inimtegevusest tingitud häirimist, sealhulgas mis tahes muutust, mis võib mõjutada kalade liigilist koosseisu ja arvukust, ning teiselt poolt on igasugune häirimine „kalastiku“ ökoloogilise seisundi klassifitseerimisel asjakohane.

Allkirjad